პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

თბილისის სტალინელი

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

Авалиарда Сталинели — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ и профкома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

№ 34 (309)

21 ნოემბერი, ორშაბათი, 1960 წ.

ფასი 15 კაპ.

უფრო წარმტაცი და მშვენიერი გავხადოთ ჩვენი დედაქალაქი!

★ ★ ★

კარგია, ყოჩაღ, სტუდენტებო!

ბაღნარად ვაქციოთ მშობლიური დედაქალაქი! — ასე გადაწყვიტეს ქალაქის მუშამოსამსახურეებმა, ინტელიგენციამ, ახალგაზრდობამ და თბილისის გამწვანების ორთვიური გამოაცხადეს.

ამ დიდ პატრიოტულ თაოსნობაში აქტიურად ჩაება ჩვენი უნივერსიტეტის მრავალათასიანი კოლექტივი.

პირველ წარმატებებს უკვე მიაღწიეს გეოგრაფია-გეოლოგიისა და მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტების სტუდენტებმა, რომლებმაც ნერგებისათვის რამდენიმე ასეული ორმო ამოთხარეს.

გასულ კვირას, დილაადრიანად, გავიდნენ სამხედრო გზატკეცილზე ფიზიკის ფაკულტეტის სტუდენტები. 600 ახალგაზრდა ერთდროულად შეუდგა მუშაობას. წერაქვები ხელიდან ხელში გადადის — არ უნდათ საქმე შეფერხდეს.

განსაკუთრებით ჩქარობენ ნათელა ჯორბენაძე და გულიკო მიხელაშვილი, რომლებიც ორმოების სწრაფად ამოთხრაში ვალენტინა გოკიელსა და ნინა კრუპენიკოვას ეჯიბრებიან.

კარგად იშრომეს სტუდენტებმა — ფ. ტყებუჩავამ, თ. პავლიაშვილმა, ლ. პატარავამ, მ. პაპიძემ და სხვებმა. თითოეულმა 6—8 ორმო გაამზადა სანერგედ.

სამუშაო დრო ამოიწურა. ახალგაზრდებმა სიმღერები წამოიწყეს და შემდეგ კი დედაქალაქისაკენ გამოემართნენ.

ქ. კინწურაშვილი

გარაქალა თქვენს მარჯვენას!

...ამ დღეს ჩვენი უნივერსიტეტის ისტორიისა და ბიოლოგიის ფაკულტეტების სტუდენტებმა გადაწყვიტეს ლექციების შემდეგ შაბათობა მოეწყოთ დედაქალაქის სპორტის უზარმაზარი სასახლის მშენებლობის დასახმარებლად. მომავალი ისტორიკოსები და ბიოლოგები ხალისით გაეშურნენ მშენებლობისაკენ.

სამუშაოს ხასიათმა როდი შეაშინა სტუდენტები. მისვლისთანავე იარუსებს მოედვნენ, გვიან საღამომდე ბეჯითად იმუშავეს. საუკეთესო შრომის მაგალითი უჩვენა ველას ისტორიის ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს მდივანმა — იური ნემსიწვერიძემ. მას მხარში ამოუდგნენ ა. სიხარულიძე, ბ. ქაშიაშვილი, ა. ჩიხრაძე, გ. გურგენიძე და სხვები.

კარგად იმუშავეს, მომავალმა ბიოლოგებმა — დ. ასათიანმა, გ. ვარდიაშვილმა, რ. ტარტარაშვილმა და სხვებმა.

შრომით დაღლილმა სტუდენტებმა გვიან დატოვეს მშენებლობა და გაჩახჩახებულ ქუჩებში მოსეირნე თბილისელთა რიგებს შეუერთდნენ.

გაივლის დრო და საბჭოთა კავშირში ერთ-ერთი ულამაზესი სპორტული ნაგებობა დაამშვენებს ჩვენს დედაქალაქს. საამაყოა, რომ ამ დიდ საშვილიშვილო შენობაში ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტთა ერთი აგურიც იქნება!

ქ. კორინთელი

პარასკევს, 25 ნოემბერს, დღის 12 საათზე, უნივერსიტეტის სააქტო დარბაზში გაიხსნება ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული ორგანიზაციის XIV კონფერენცია.

დღის წესრიგი:

1. ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის ანგარიში (მომხსენებელი ამხ. გ. ჭანუყვაძე).
2. არჩევნები:

ა) პარტიული კომიტეტისა;

ბ) საქართველოს კპ თბილისის ორგანიზაციის ორჯონიკიძის სახელობის XXXVI კონფერენციის დელეგატებისა.

დელეგატების რეგისტრაცია იწარმოებს ყოველდღე, დილის 10 საათიდან, პარტიულ კომიტეტში.

უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტი.

იქმნება გეოგრაფიის მუზეუმი

1958 წელს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გეოგრაფიის ინსტიტუტის, საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოებისა და უნივერსიტეტის ინიციატივით ჩვენს უნივერსიტეტში ჩატარდა ლანდშაფტმოცდენათა საკავშირო კონფერენცია. ამასთან დაკავშირებით მოეწყო გამოფენა, რომელიც საქართველოს ლანდშაფტურ დარაიონებას ასახავდა. მაშინ დაიბადა იდეა, რომ ამ გამოფენის ბაზაზე გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტთან შექმნილიყო გეოგრაფიული მუზეუმი. მისი ორგანიზაცია დაევალა გეომორფოლოგიის კათედრის უფროს ლაბორანტს გრიგოლ კობიაშვილს, მეცნიერ-კონსულტანტობა ეთხოვა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრს — პროფ. ალ. ჯავახიშვილს.

განვლილი ორი წლის მანძილზე მუზეუმის შესაქმნელად ბევრი რამ გაკეთდა. შეიძინეს მსოფლიოს გამოჩენილ გეოგრაფთა პორტრეტები, შეაგროვეს ქართველ გეოგრაფთა შრომები (აკად. ალ. ჯავახიშვილის, პროფ. გ. გეხტმანის, პროფ. ბ. ყავრიშვილის, აკად. ნიკო კეცხოველის, აკად. მ. საბაშვილის, აკად. დ. გედევანიშვილის, გეოგრაფიის მეცნიერებათა დოქტორ ლ. მარუაშვილის, დოცენტების — ნ. უკლებას, გრ. ზარდალიშვილის, შ. ცხოვრებაშვილის, ა. კოტარიას და სხვათა). შეკრიბეს საქართველოს ქალაქების, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და ისტორიული ძეგლების ამსახველი ფოტომასალები, სახელოსნოებს დაუკვეთეს საჭირო ინვენტარი — საგამოფენო და კედელზე დასაკიდი კარადები, კოლოფები ჰერბარიუმების შესანახად და ა. შ.

ამჟამად მუზეუმის სტენდებზე ექსპონირებულია საქართველოს პეიზაჟები, შესრულებული როგორც აკვარელით, ისე ზეთით, ლანდშაფტური რუკები და ამა თუ იმ რაიონის ამსახველი ფოტოილუსტრაციები; აგრეთვე საქართველოს ფიზიკურ-გეოგრაფიული, კლიმატის, ნიადაგების, მცენარეულობის რუკები. მუზეუმს აღრიცხული აქვს ყველა მასალა, რაც გეოგრაფიულ კათედრებზე ინახება. ამით და წარმოდგენილი მასალებით მუზეუმი დიდ დახმარებას უწევს სტუდენტებს.

ქართველი ხალხის დიდი ეროვნული დღესასწაულის — საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 40 წლისთავთან დაკავშირებით აქ მოეწყობა საინტერესო გამოფენა, სადაც წარმოდგენილი იქნება გეოგრაფიული მეცნიერების განვითარების გზა საბჭოთა საქართველოში.

ნ. ჩიჯავაძე

წიგნის თარო

ჩვენი უნივერსიტეტის გამომცემლობამ გამოცა და ბაზაზე იყიდება შემდეგი წიგნები:

1. ი. დოლიძე, ძველი აღმოსავლეთის სამართალი, წიგნის რედაქტორია პროფ. გ. მელიქიშვილი, შეიცავს 338 გვ. და ღირს 11 მან.
2. ა. ჯანაშვილი, ლ. კუტუზიძე, დ. ზარქუა, საქართველოს ფრინველების ნარკვევი. რედაქტორია ა. ჯანაშვილი, შეიცავს 324 გვ. და ღირს 11 მან.

50 წელი ლევ ტოლსტოის გარდაცვალებიდან

★ ★ ★ ★

ტოლსტოის საიუბილეო დღეებში

გამოფენა სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში

ჩვენი უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ მოაწყო გენიალური რუსი მწერლის — ლევ ნიკოლოზის ძე ტოლსტოის გარდაცვალებიდან 50 წლისთავისადმი მიძღვნილი დიდი გამოფენა.

ლამაზად გაფორმებული სტენდები უჩვენებს ტოლსტოის უკვდავ ქმნილებებს, მსოფლიო ლიტერატურის ხელთუქმნელ შედევრებს — „ომსა და მშვიდობას", „ანა კარენინას", „აღდგომას", „ბავშვობასა და ყრმობას", „ჰაჯი მურატსა" და სხვა. აქვეა გამოფენილი ტოლსტოის შემოქმედებითი ნიმუშების სხვადასხვა გამოცემები ქართულ, საბჭოთა კავშირის ხალხთა და საზღვარგარეთის ქვეყნების მრავალ ენაზე.

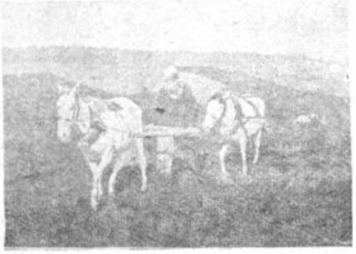

გამოფენაზე ცენტრალური ადგილი უკავია ტოლსტოის შემოქმედებასთან ხალხთა დიდი ბელადის, ვლადიმერ ილიას ძე ლენინის დამოკიდებულების ამსახველ მასალებს. გამოფენილია წიგნები — „ლენინი და ტოლსტოი", „ლენინი და გორკი ტოლსტოის შესახებ"; ლენინის ციტატები ტოლსტოის შემოქმედების სხვადასხვა საკითხებზე. გამოფენაზე წარმოდგენილია ჩერნიშევსკის, სტეფან ცვაიგის, ტურგენევისა და სხვათა წიგნები, გამონათქვამები და აზრები ტოლსტოიზე. ცალკე სტენდი აქვს დათმობილი ტოლსტოის კავკასიაში ყოფნასთან დაკავშირებულ მასალებს.

სამეცნიერო სესია

1960 წლის 18 ნოემბერს ჩატარდა ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭოს ღია სხდომა, მიძღვნილი დიდი რუსი მწერლის — ლევ ნიკოლოზის ძე ტოლსტოის გარდაცვალებიდან 50 წლისთავისადმი.

სხდომაზე, რომელიც შესავალი სიტყვით გახსნა რუსული ლიტერატურის კათედრის გამგემ, პროფ. ვ. შადურმა, წაკითხულ იქნა შემდეგი მოხსენებები: 1. დოც. მ. ბაისაგოლოვა — „XVIII საუკუნის ასახვა ტოლსტოის «ომსა და მშვიდობაში»; 2. დოც. ნ. კოლესნიკოვი — „აღმოსავლური ლექსიკა კავკასიის თემაზე დაწერილ ლ. ნ. ტოლსტოის ნაწარმოებებში". 3. დოც. ნ. ორლოვსკაია — „ლევ ტოლსტოის ნაწარმოებთა თარგმანები მე-19 საუკუნის დასავლეთ ევროპაში". 4. მასწ. ნ. ებანოიძე — „განკერძოებული განსაზღვრების გამოყენება ლევ ტოლსტოის მიერ პერსონაჟთა დახასიათებლად"; 5. დოც. ო. ბაქანიძე — „ტოლსტოი და ქართული საზოგადოებრიობა". 6. ასპირანტი თ. ელენტი — „ტოლსტოის პერსონაჟთა მეტყველების დახასიათების ხერხების შესახებ" („ომისა და მშვიდობის" მიხედვით).

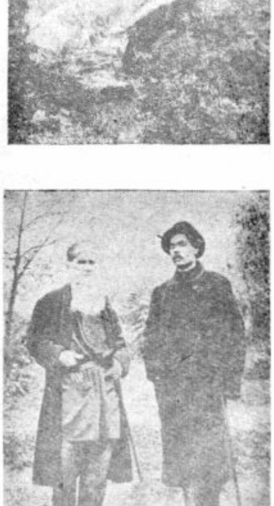

სურათებზე (ზემოდან): 1. ლევ ტოლსტოი, 2. ტოლსტოის სახლი იასნაია პოლიანაში, 3. ლევ ტოლსტოი ხვნის დროს (ი. რეპინის ნახატი), 4. ტოლსტოი იასნაია პოლიანას ტყეში, 5. ლევ ტოლსტოი და მაქსიმ გორკი ყირიმში 1902 წელს.

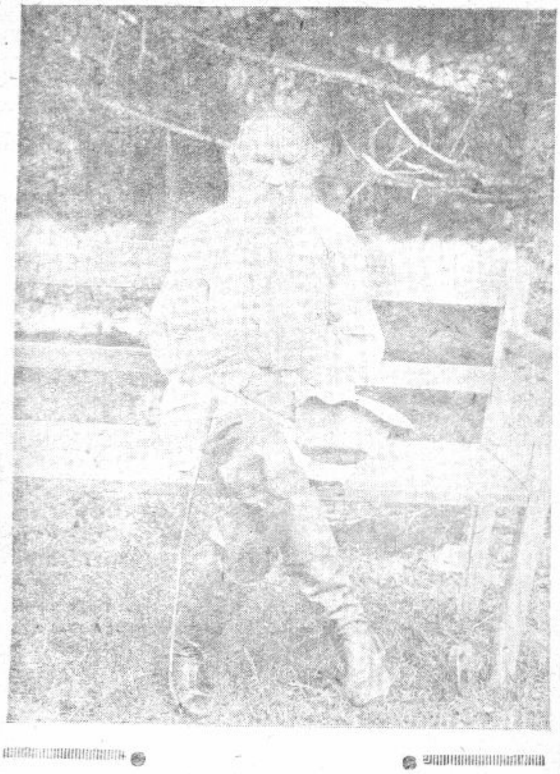

სახალხო გლოვის მძიმე დღეებში

სტეფან ცვაიგი ტოლსტოიზე დაწერილ წიგნში — „თავისი ცხოვრების მომღერალი" — წერს: „მე ვფიქრობ, ხელმეორედ შეიძლებოდა იასნაია პოლიანას ტყეების გაშენება იმ ქაღალდიდან, რომელიც დაიხარჯა ტოლსტოიზე მოგონებების დასაწერად".

მახვილგონივრი თქმაა!

უამრავი მოგონებაა დაწერილი ტოლსტოიზე; ყველა ისინი სხვადასხვა კუთხით გვაცნობენ გენიალური შემოქმედის რუსეთივით ვრცელსა და მდიდარ ცხოვრებას. ამ მხრივ უთუოდ საყურადღებოა ჩვენი მხცოვანი მწერალი ქალის — ნინო ნაკაშიძის შესანიშნავი მოგონება — „ლევ ტოლსტოის ახლოს", სადაც საინტერესოდაა მოთხრობილი ტოლსტოის დამოკიდებულების შესახებ საქართველოსთან და ქართველებთან.

ეს პატარა წერილი უბრალოდ გახსენებაა ტოლსტოის სიკვდილთან დაკავშირებული ამბებისა, რომლის მომსწრეც ვიყავი ჩემი სტუდენტობის პერიოდში.

1910 წელი... მაშინ ოდესის უნივერსიტეტის ისტორიულ-ფილოლოგიური ფაკულტეტის სლავურ-რუსული განყოფილების I კურსზე ვსწავლობდი.

შედარებით პროგრესული იდგილობრივი გაზეთის, „ოდესკიე ნოვოსტის" 27 ოქტომბრის ნომერში სტუდენტებმა უდიდესი ყურადღებით წავიკითხეთ წერილი—„აჯანყება ტოლსტოის სულისა". წერილი იტყობინებოდა, რომ 28 ოქტომბერს, სუსხიან ღამით, მოხუცი ლევ ნიკოლოზის ძე თავისი ექიმის — მაკოვიცკის თანხლებით გაიპარა იასნაია პოლიანადან. იგი ჩავიდა რკინიგზამდე, ჩაჯდა მესამე კლასის ვაგონში და გაემგზავრა ოპტინის უდაბნოში, თავის დასთან, რომელიც მონაზვნად იყო იქ აღკვეცილი...

ამ ცნობამ ააფორიაქა ჩვენი გონება. მალე გაზეთში წავიკითხეთ ცნობა, რომ გენიალური მოხუცი გზაში ავად გახდა ფილტვების ანთებით, ექიმმა იგი სადგურ ასტაპოვოში ჩამოიყვანა ვაგონიდან. მძიმედ ავადმყოფ ტოლსტოის სადგურის უფროსმა ოზოლინმა თავისი ოთახი დაუთმო...

სტუდენტები ყოველდღიურად ვკითხულობდით ცნობებს ტოლსტოის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ. და, აი, ძველი სტილით 7 ნოემბერს თავზარდამცემი ამბავი გავიგეთ: წაიქცა რუსული ლიტერატურის ბუმბერაზი მუხა — ტოლსტოი. დადუმდა ქვეყნად შობილ ადამიანთა შორის ერთი უდიდესთაგანის გული...

ტოლსტოის სიკვდილმა ყუმბარის გავარდნის შთაბეჭდილება მოახდინა ოდესის უნივერსიტეტის სტუდენტებზე. მათ მიატოვეს ლექციები და დიდ ჯგუფებად გამოვიდნენ ქუჩებში. სტუდენტებმა თავი მოიყარეს პრეობრაჟენსკის ქუჩაზე, სადაც მოთავსებული იყო ჩვენი ფაკულტეტი. აქედან ისინი სიმღერით—**«Вы жертвою пали»**—გავიდნენ ქალაქის მთავარ, დერებასოვის ქუჩაზე. ყველა მღეროდა ან ნაღვლიან სიმღერას, რომელიც გლოვის ზართა გუგუნს მოგვაგონებდათ. სტუდენტები მთლიანად არც კი იყვნენ გასული მთავარ ქუჩაზე, რომ პრეობრაჟენსკის ქუჩის თავიდან წამოვიდა ოდესის პოლიცმეისტრის თანაშემწის — კორობანსკის ეტლი. მიუახლოვდა თუ არა სტუდენტთა აზვირთებულ რიგებს, კორობანსკი სწრაფად ჩამოხტა ეტლიდან და ყვირილით — „გარეკეთ ეს არამზადები!" — უბრძანა ცხენოსან პოლიციელებს დარეოდათ უიარაღო სტუდენტებს. ცხენებმა გადათქერეს სტუდენტთა რიგები, პოლიციელებმა აატლაშუნეს მათრახები, კბილებამდე შეიარაღებულნი შემოერტყნენ უდანაშაულოებს და გარეკეს ისინი. ბევრი დაიჭრა, დაშავდა, ბევრიც დააპატიმრეს.

საღამო ჟამს სტუდენტებს თავს დაესხნენ შავრაზმელები. კეტებით და დანებით შეიარაღებულმა ველურებმა დაჭრეს რამდენიმე კაცი. ბარბაროსული დარბევა მეორე დღესაც გრძელდებოდა... დაპატიმრებულთა უმრავლესობა, განსაკუთრებით უფროსკურსელები, გაასამართლეს. ზოგი ციმბირში გაგზავნეს, ზოგი ქალაქიდან გაასახლეს, ზოგი უნივერსიტეტიდან გარიცხეს. „გადარჩენილები" პოლიციამ თავისი მეთვალყურეობის ქვეშ აიყვანა და ბევრ მათგანს სტუდენტთა მოსალოდნელი გამოსვლების მოახლოებისას აპატიმრებდა ან უნივერსიტეტიდან რიცხავდა...

ასე ეშინოდა მეფის თვითმპყრობელობას გენიალური ტოლსტოისა, ასე უყვარდა ბუმბერაზი მწერალი ახალგაზრდობას...

პროფ. **დიმიტრი მზელაძე**

50 წელი ლევ ტოლსტოის

1910 ლევ ტოლსტოი საქართველოში

მეცხრამეტე საუკუნის თითქმის ყველა გამოჩენილი რუსი მწერლის ცხოვრება და შემოქმედება დაკავშირებულია საქართველოსთან. ლევ ნიკოლოზის ძე ტოლსტოის ცხოვრება და შემოქმედებაც ,ასევე, რამდენადმე, საქართველოსთან, კავკასიასთანაა დაკავშირებული.

ლევ ტოლსტოი სიამოვნებით იგონებდა კავკასიაში და საქართველოში თავის მოგზაურობას. დიდი მწერლის ბიოგრაფის — ბირიუკოვის გადმოცემით „საქართველოს ტოლსტოი მუდამ დიდი სიყვარულით იგონებდა. აქ აქვს მას დაწერილი თავისი პირველი ნაწარმოები — „ბავშვობა და ყრმობა". იგი გაფაციცებით ადევნებდა თვალყურს გურიის გლეხთა მოძრაობას, ქავადა იქ მეგობრები...".

ტოლსტოი საქართველოში ჩამოვიდა 1851 წლის 1 ნოემბერს; საქართველოს ბუნებამ, ქართველმა ხალხმა, როგორც ჩანს, დიდი შთაბეჭდილება მოახდინეს მწერალზე. იგი ერთგან აღნიშნავდა, რომ „თბილისი ცივილიზებული ქალაქია, რომელიც ბაძავს პეტერბურგს, ზოგჯერ წარმატებითაც, საზოგადოება რჩეული და მრავალრიცხოვანიაო".

საქართველოს ზვიადმა ბუნებამ, ქართველმა ხალხმა („ეს უმშვენიერესი ხალხია, ქართველები, ქკვიანებიც არიან, უწყინარებიც, კეთილებიც") თავისი მდიდარი ეროვნული ტრადიციებით, ისტორიით, კულტურით გააღვიძა ტოლსტოიში შემოქმედებითი მუშაობის სურვილი. ლევ ტოლსტოი ენერგიულად კიდებს ხელს კალამს . „გახსოვთ, კეთილო მამიდა, — წერს აქედან იგი თავის აღმზრდელს, — ერთხელ თქვენ მირჩიეთ მეწერა რომანები. აი, მე მივდევ თქვენს რჩევას..."

საქართველოში ლევ ტოლსტოი მთელი გატაცებით მუშაობს მოთხრობაზე— „ბავშვობა", რომელმაც მას შემდეგში საქვეყნოდ გაუთქვა სახელი. თბილისური შთაბეჭდილების შედეგად არის დაწერილი აგრეთვე ტოლსტოის ნაწარმოები — „ჰაჯი მურატი" და სხვა.

საქართველოში ყოფნამ ლევ ტოლსტოიზე ნაყოფიერი გავლენა მოახდინა. მწერალი თვითონ აღიარებს ამ გავლენას. საგულისხმოა ამ მხრივ მისი ერთი ბარათი, რომელშიაც იგი საკუთარ თავზე ლაპარაკობს და აღნიშნავს იმ ცვლილებებს, რაც მასში ქართულმა შთაბეჭდილებებმა გამოიწვიეს: „მე ძალზე შევიცვალე ზნეობრივად, — წერს იგი თბილისიდან გამგზავრების სამი დღის შემდეგ, — ვგონებ, აზრი კავკასიაში გამომგზავრებისა ზენამ შთამაგონა".

ლევ ტოლსტოის ისე მოეწონა თბილისი, რომ რუსეთში დაბრუნება აღარ უნდოდა და გადაწყვიტა აქ დარჩენილიყო: „რაც შეეხება ჩემს შემდგომ გეგმებს, — წერდა იგი ერგოლსკაიას, — თუ კი მე სამხედრო სამსახურში არ გავმწესდები, შევეცდები სამოქალაქოში მოწყობას, მხოლოდ აქ და არა რუსეთში... მე არასოდეს ვინანებ, რომ კავკასიაში ჩამოვედი".

ლევ ტოლსტოიმ თბილისში 70 დღემდე დაყო, მაგრამ მწერალს არასოდეს არ ავიწყდებოდა ეს მხარე და მისი ხალხი.

ლევ ტოლსტოი ინტერესდება 1905 წლის გურიის გლეხთა მოძრაობით, რომელსაც, როგორც ცნობილია, ვ. ი. ლენინმა რსდმპ III ყრილობაზე 1905 წლის 2 მაისს თავის გამოსვლაში „ყველაზე მოწინავე გლეხური მოძრაობა" უწოდა.

ლევ ტოლსტოის გულთბილ დამოკიდებულებას საქართველოსადმი ქართველი ხალხი ასეთივე გრძნობით უპასუხებდა. სახელოვანი რუსი მწერლის ნაწარმოებები ქართულ ენაზე უკვე 70-იანი წლებიდან მოყოლებული იბეჭდება პრესაში, ხოლო ცალკე წიგნებად კი 80-იან წლებიდან გამოდის.

ტოლსტოის ცხოვრება და შემოქმედება ყოველთვის იყო ქართველი საზოგადოებრიობის ყურადღების საგანი. ქართველი მწერლები, კრიტიკოსები, საზოგადო მოღვაწეები გამოთქვამდნენ თავიანთ აზრს ტოლსტოის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ.

ლევ ტოლსტოის მხატვრული შემოქმედება აისახა ქართულ კრიტიკასა და პუბლიცისტიკაში. „კრეიცერის [...] ნატის" შესანიშნავი ანალიზი მო[...] ქართველმა მარქსისტმა კრიტიკ[...] ალექსანდრე წულუკიძემ. ამავე [...] წარმოებს გამოეხმაურნენ ცნობ[...] საზოგადო მოღვაწე და პუბლიცი[...] ნიკო ნიკოლაძე და ივანე გომარ[...]

ტოლსტოის შემოქმედებას დ[...] აფასებდნენ მისი თანამედროვე [...] ველი კლასიკოსები — ილია ჭავჭ[...] აკაკი წერეთელი, ვაჟა-ფშაველა [...] სხვები.

აკაკი წერეთელი მაღალ შეფ[...] აძლევდა ლევ ტოლსტოის რეალის[...] ნაწარმოებებს, რომლებშიც ხა[...] ცხოვრების მართალი სურათები [...] დახატული. სამაგიეროდ დიდი [...] ტი მკაცრად აკრიტიკებდა ტოლს[...] შემოქმედების სუსტ მხარეს.

ვაჟა-ფშაველა გულისტკივილით [...] ნიშნავდა დიდი რუსი მწერლის [...] დაცვალებას:

„მარტო რუსეთმა? მთელმა ქვეყ[...] დაჰკარგა მამა,—თავისი აღმზრდ[...] ვინაც მოჰფინა ჩვენს გულ-გონებ[...] და ჩვენს ვნებათა უბვად ხალ[...]

ლევ ტოლსტოის საფუძვლიანი [...] წავლა საქართველოში საბჭოთა ხ[...] სუფლების დამყარების შემდეგ დ[...] ყო. დიდი რუსი მწერლის შე[...] საქართველოს პრესაში იბეჭდება [...] რავი წერილი, გამოკვლევები. ქა[...] ველმა ლიტერატურათმცოდნეებმა [...] ციალური ნაშრომები მიუძღვნეს ტო[...] სტოის ცხოვრებასა და შემოქმედ[...] განსაკუთრებით კი საქართველო[...] მისი დამოკიდებულების საკი[...] შესწავლას.

ახლა, როცა საბჭოთა კავში[...] და მთელი მსოფლიოს ხალხები [...] თოდ აღნიშნავენ ლევ ტოლსტოის [...] დაცვალების 50 წლისთავს, ჩვენ[...] საქართველოშიც, სადაც ფეხი [...] ტოლსტოიმ როგორც მწერალმა, [...] თველი მწერლები და კრიტიკო[...] ერთხელ კიდევ გადაავლებენ თვალ[...] ტორიას და სიამაყით გაიხსენებენ [...] ვიანთ საყვარელ მწერალსა და [...] მიანს — ლევ ტოლსტოის.

დოც. **ო. ბაქანიძ[...]**

Лев Николаевич Толстой-

Юбилейная дата, — пятидесятилетие со дня смерти Толстого, — отмечаемая в этом году в Советском Союзе, привлекает внимание всего прогрессивного человечества. Могучий своеобразный гений русского писателя не только захватывает широкий круг читателей всего мира, но и оказывает сильное влияние на литературу самых различных стран.

«Толстой, отразил накипевшую ненависть, созревшее стремление к лучшему, желание избавиться от прошлого,—и незрелость мечтательности, политической невоспитанности, революционной мягкотелости».

«Толстой велик как выразитель тех идей и тех настроей, которые сложились у миллионов русского крестьянства ко времени наступления буржуазной революции в России. Толстой оригинален, ибо совокупность его взглядов, взятых как целое, выражает как раз особенность нашей революции, как *крестьянской* буржуазной революции».

Так характеризует Великий Ленин значение творчества Толстого и сущность его наследия.

В. И. Ленин видит в творчестве Толстого главным образом отражение эпохи между периодом буржуазных реформ 1861 г. и периодом революции 1905 г., но это не значит, что Ленин ограничивает проявление основной сущности творчества Толстого этими хронологическими рамками.

Рассматривая творчество Толстого в его историческом развитии, Ленин видел проявление интереса писателя, его знания «деревенской России» и «быта помещика и крестьянина» еще в начале литературной деятельности Толстого «при существовании крепостного права, но уже в такое время, когда оно доживало последние дни».

Искание правды, «стремление понять, почувствовать, догадаться о будущем страны, народа», характерные для русской литературы с наивысшим напряжением проявились в творчестве Толстого.

Оно определило ту высоту его нравственного чувства, проявление которого так тонко сумел подметить Чернышевский в «непосредственности детских впечатлений», сохраненных великим художником в картинах «детства».

Эта первая повесть Толстого звучит резким протестом против окружающей действительности.

Срыванье «всех и всяческих масок», характерное для творчества Толстого, проявляется и в первых его произведениях, но Толстой еще считает, что возможно сохранить нравственную чистоту при господствующем положении дворянско[...] щества. Только постепенно со[...] ет у него вывод о преимуществе [...] ни народа, лишенной условност[...] и обмана.

Проблема силы народа разви[...] наряду с проблемой возможност[...] ховного роста героя-дворянина [...] в его военных рассказах 50-х [...]

Атмосфера героизма, возник[...] Севастополе, определяется ду[...] ми, силой нравственного, патр[...] ческого долга героев-солдат.

В этой атмосфере возможно [...] рится в представителях обще[...] ной верхушки та «благородная [...] ра», которая лежит «на дне [...] каждого», но завалена мусор[...] ловностей, предрассудков. Мы[...] необходимости в поисках [...] сближаться с народом и вместе [...] о невозможности этого сбли[...] для представителей привилегир[...] ного класса, созревает у Тол[...] уже в «Утре помещика» и в [...] заках».

Искание правды, постоянный [...] ход к новому строю мыслей и [...] характерный для великого пис[...] определяет и особенность его ра[...] тия «диалектики» человеческой [...] Толстой не ограничивается пр[...] поставлением «двух полюсов» [...] них противоречий, диалога с [...] собой, но раскрывает целую [...]

გარდაცვალებიდან

★ ★ ★ ★

ლევ ტოლსტოი და აღმოსავლური ლექსიკა

1960

ლევ ტოლსტოის აღმოსავლური ენებისადმი ინტერესი აღძრა კავკასიაში ჩამოსვლამდე დიდი ხნით ადრე — ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც ტოლსტოი ცხოვრობდა ყაზანში, რომელიც ჰიროთელად, თათრებით იყო დასახლებული. ლევ ტოლსტოი დაინტერესდა თათრული ენით. საქმე იმამდე მივიდა, რომ 1844 წელს მან ჩააბარა გამოცდები ყაზანის უნივერსიტეტში და ჩაირიცხა სტუდენტად არაბულ-თურქული სიტყვიერების განხრით. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ, სხვა საგნებთან ერთად, ლ. ტოლსტოიმ ჩააბარა შემდეგი ენები: ფრანგული, გერმანული, არაბული და თურქულ-თათრული. ყველა ამ საგანში მან მიიღო გამოცდებზე ხუთები მიიღო, რაც ამ ენების წინასწარი შესწავლის გარეშე, ცხადია, ვერ მოხდებოდა.

1851 წელს ლევ ტოლსტოი თავის ძმასთან, რუსეთის არმიის ოფიცერთან ერთად, ჩამოდის კავკასიაში და შედის სამხედრო სამსახურში მე-20 საარტილერიო ბრიგადაში. როგორც მისი დღიურებიდან ჩანს, აქ იგი არა მარტო ბრძოლებში იღებს მონაწილეობას, არამედ ინტენსიურ შემოქმედებით მუშაობასაც ეწევა და ადგილობრივ ენებსაც სწავლობს.

კავკასიაში სამი წლის ყოფნის შედეგად ლ. ტოლსტოიმ დაწერა კავკასიისადმი მიძღვნილი რამდენიმე მხატვრული ნაწარმოები, რომელთა შორის უნდა დავასახელოთ ისეთი შედევრები, როგორიცაა — „ჰაჯი მურატი", „კაზაკები", „ტყის გაკაფვა" და სხვა.

ლევ ტოლსტოი, ისევე როგორც მისი წინამორბედები: ა. ა. ბესტუჟევ-მარლინსკი, ა. ს. პუშკინი, მ. ი. ლერმონტოვი, თავის ნაწარმოებებში ფართოდ იყენებდა აღმოსავლეთის ხალხთა (არაბთა, სპარსთა თათართა, დაღესტნელთა და სხვათა) მეტყველების ლექსიკას. მის ნაწარმოებებში კავკასიის შესახებ გვხვდება არაბული წარმოშობის სიტყვები: **Аманат** — ამანათი, **Адат** — ადათი, **Духан** — დუქანი, **Кинжал** — ხანჯალი, **Наиб** — ნაიბი, **Шейх** — შეიხი და სხვ.

თურქული წარმოშობის სიტყვები: **Байрам** — ბაირამი, **Гяур** — გიაური, **Кизил** — თურქულად — წითელი, რუსულად — შინდი, **Тулумбас** — ტოლუმბაში (საკუთრივ თურქული). **Бешмет** — ბეშმეთი, თავსაბურავი, **Бирюк** — ბირჭუმი, უკარები, (თათრული). **Джигит** — ჯიგიტი, **Башлык** — ბაშლიყი, ჩაბალახი, თავსაბურავი, **Кунак** — ყონაღი, ძმობილი, **Папаха** — ფაფახი, **Чалма** — ჩალმა — (საერთო თურქული).

სპარსული წარმოშობის სიტყვები: **Абаз** — აბაზი, **бахча** — ბაღჩა, **Намаз** — ნამაზი, რელიგიური რიტუალი, **Сардарь** — სარდალი, **Чинара** — ჩინარი, **Шаровары** — შალვარი და სხვ. ოსური: **Абрек** — აბრაგი;

ლ. ტოლსტოი იყენებს აგრეთვე ქართული წარმოშობის სიტყვებსაც: **Сакля** — სახლი, ქოხი, **Карга** — კარგა:

— Я сяду, отец мой, я устал. Карга?—прибавил он (дядя Ерошка. — Н. К.)

—А карга что значит?—спросил.

— А это значит: хорошо, по грузински («Казаки»).

ზოგი მკვლევარი (კერძოდ ვ. ბ. დალგატი) ტოლსტოის ქართველიზმების რიცხვს აკუთვნებს სიტყვა **აულს**, რაშიაც ვერ დავეთანხმებით, რადგან **აული** არ გვხვდება არც ქართულში და არც მის მონათესავე ენებში.

კავკასიისადმი მიძღვნილ ტოლსტოის ნაწარმოებებში სულ გვხვდება 115 აღმოსავლური სიტყვა (გარდა საკუთარი სახელებისა და ტომების საზელწოდებისა). ამ სიტყვების გამოყენება ეხმარება ლ. ტოლსტოის ადგილობრივი კოლორიტის შექმნაში, რაც ყოფა-ცხოვრებისა და კავკასიაში მცხოვრები ხალხთა ჩვევების გამოხატვაზე დიდებით გავლენას ახდენს.

შკითხველს რომ უცნობი აღმოსავლური სიტყვის აზრისება არ გაუძნელდეს, ლ. ტოლსტოი იყენებს სხვადასხვა ხერხებს, რომელთა შორის აღსანიშნავია შემდეგი: 1. შერწყმულება თვითონ ხსნის სიტყვის მნიშვნელობას (იხ. ზემოთ) 2. შემოტანილი სიტყვის მნიშვნელობას ხსნის ავტორი: **«Перед ним... пиво татарское — буза в кувшинчике»** („კავკასიის ტყვე"); 3. უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა სქოლიოშია ახსნილი: „ახლა ველებში თომაშა მიმდინარეობს, ყოველგვარი ხურდა-მურდა უნდა გადაითრიონ". სქოლიოში ახსნილია: 1. **თომაშა** ნიშნავს ფუსფუსს განსაკუთრებულ კილოზე, რომელიც რუსებმა და თათრებმა ერთმანეთთან სასაუბროდ გამოიგონეს. 2. ხურდა-მურდა — ავლადიდება (იმავე კილოზე).

ლ. ტოლსტოის მიერ გამოყენებული აღმოსავლური წარმოშობის სიტყვების უმრავლესობა შევიდა რუსული ენის ლექსიკურ შემადგენლობაში და ფიქსირებულია რუსული ენის სხვადასხვა ლექსიკონებში. მცირეა ისეთი სიტყვების რიცხვი, რომლებიც ტოლსტოის მიერ აუხსნელადაა დატოვებული და არ არის შესული რუსული ენის თანამედროვე ლექსიკონებში (მაგ. **Муталим, Мюршид, Пилгиши, Тарикат**). ეს ფაქტი სრულიადაც არ ამცირებს „მთელი მსოფლიოს ერთ-ერთი უდიდესი მწერლის" (ლენინი)—ლ. ტოლსტოის ნაწარმოებთა მხატვრულ ღირსებას.

დოც. **ნ. კოლესნიკოვი**

ლევ ტოლსტოი თავის ოჯახთან იასნაია პოლიანაში 1892 წელს.

ლევ ტოლსტოი

მეფის ახალი ტანსაცმელი

(ზღაპარი)

ერთი მეფე იყო, ახალ-ახალი ტანსაცმლების დიდად მოყვარული. იგი არაფერს სხვას რაიმეზე უფრო მეტ ხანს არ ფიქრობდა, ვიდრე გარეგნობაზე. ერთხელ მეფესთან მივიდნენ ვერაგი ოსტატები და განუცხადეს: „ჩვენ შეგვიძლია შეგიკეროთ ისეთი მოხდენილი ტანსაცმელი, როგორიც ჯერ არასდროს არავის არ ჰქონია. მაგრამ ვინც სულელია და თავისი თანამდებობისათვის არ ვარგა, იგი ჩვენს შეკერებილ ტანსაცმელს ვერ დაინახავს".

მეფეს გაეხარდა ამ მკერავების ნახვა და უბრძანა მათ ტანსაცმლის შეკერვა. მკერავებს დაუთმეს სასახლეში ოთახი და მისცეს ხავერდი, აბრეშუმი, ოქრო — ყოველივე, რაც საჭირო იყო ტანსაცმლისათვის.

ერთი კვირის შემდეგ მეფემ გაგზავნა მკერავებთან თავისი პირველი მინისტრი იმის გასაგებად, გამზადებული იყო თუ არა ახალი ტანსაცმელი. მკერავებმა უთხრეს — გამზადებულიაო და უჩვენეს ცარიელი ადგილი.

მინისტრმა იცოდა, რომ ვინც სულელია და თავისი თანამდებობისათვის არ ვარგა, იგი ვერ დაინახავდა ამ ტანსაცმელს და იფიქრა: თავი ისე მოაჩვენა, თითქოს ხედავდა ტანსაცმელს, და მოეწონა კიდეც იგი.

მეფემ ბრძანა ტანსაცმელი მოეტანათ. მას „მოუტანეს" და უჩვენეს ცარიელი ადგილი. მეფემ თავი მოაჩვენა, თითქოს ხედავდა ახალ ტანსაცმელს. გაიხადა თავისი ძველი ტანსაცმელი და უბრძანა ჩაეცმიათ მისთვის ახალი.

როცა მეფე წავიდა გასასეირნებლად ახალი ტანსაცმლით, ყველა ხედავდა, რომ მას არ ეცვა არავითარი ტანსაცმელი, მაგრამ ყველას ეშინოდა იმის თქმისა, რომ ვერ ხედავდა ტანსაცმელს, რადგანაც გაგონილი ჰქონდათ, რომ მხოლოდ სულელი ვერ დაინახავდა ახალ ტანსაცმელს, და თითოეული ფიქრობდა: მხოლოდ მე ვერ ვხედავ ამ ტანსაცმელს, თორემ სხვები ყველანი ხედავენო.

ასე დასეირნობდა მეფე ქალაქში და ყველა აქებდა მის ახალ ტანსაცმელს. უცებ ერთმა სულელმა დაინახა მეფე და დაიყვირა: „უყურეთ, მეფე შიშველი დადის ქუჩაში!" და მეფეს შერცხვა, რომ იგი ჩაუცმელი იყო.

მაშინ ყველამ დაინახა, რომ მეფეს არაფერი ეცვა.

ბრმა და რძე

(იგავი)

ერთი ვინმე, დაბადებითვე ბრმა, შეეკითხა თვალხილულს: „რა ფერისაა რძე?" თვალხილულმა უპასუხა: „რძის ფერი ისეთია, როგორც თეთრი ქაღალდისა".

ბრმა შეეკითხა: „როგორ, ეს ფერი, ისევე შრიალაა როგორც თეთრი ქაღალდი?".

თვალხილულმა უპასუხა: „არა, იგი ისევე რბილია, როგორც ფქვილი".

ბრმა შეეკითხა: „როგორ, იგი ისევე რბილი და ფხვიერია, როგორც ფქვილი?".

თვალხილულმა უპასუხა: „არა, ის უბრალოდ თეთრია, როგორც თეთრი კურდღელი".

ბრმა შეეკითხა: „როგორ, იგი ისევე ბეწვიანია და რბილი, როგორც თეთრი კურდღელი?"

თვალხილულმა უპასუხა: „არა, თეთრი ფერი სწორედ ისეთია, როგორც თოვლი".

ბრმა შეეკითხა: „როგორ? იგი ისევე ცივია, როგორც თოვლი?". და რამდენი მაგალითიც არ დაუსახელა თვალხილულმა, ბრმამ მაინც ვერ გაიგო, თუ ნამდვილად როგორია რძის ფერი.

ბელურა და მერცხლები

ერთხელ ეზოში ეიდექი და ვუყურებდი მერცხლის ბუდეს სახურავქვეშ. ორივე მერცხალი გაფრინდა ჩემი იქ ყოფნის დროს.

როდესაც ისინი წასული იყვნენ, სახურავიდან ჩამოფრინდა ბელურა, ჩახტა ბუდეში, მიიხედ-მოიხედა აქეთ-იქით, გაიქნია ფრთები და ჩაიმალა შიგ. მერე ამოყო იქიდან თავი და დაიწყო ჭიკჭიკი.

ამის შემდეგ მალე მოფრინდა მერცხალი, მიიჭრა ბუდესთან, მაგრამ როგორც კი შიგ სტუმარი დაინახა, აწრიპინდა, დაიწყო ფრთების ფართქუნი ადგილზე და ისევ გაფრინდა.

ბელურა კი იჯდა ბუდეში და ჭიკჭიკებდა.

უცებ მოფრინდა მერცხლების მთელი გუნდი: თითოეული მერცხალი მოფრინავდა ბუდესთან თითქოს იმისათვის, რომ დაენახა ბელურა, და ისევ უკანვე მიფრინავდა.

ბელურა არ დრკებოდა, ატრიალებდა თავს და ჭიკჭიკებდა. მერცხლები ისევ მიფრინავდნენ ბუდესთან, რაღაცას აკეთებდნენ და უკანვე ბრუნდებოდნენ.

მერცხლები ტყუილ-უბრალოდ კი არ მიფრინავდნენ ბუდესთან: თითოეულ მათგანს ნისკარტით მოჰქონდა ტალახი და მით ცოტ-ცოტა ახვებდნენ ბუდის პირს.

ისევ მიფრინავდნენ და ისევ მიფრინავდნენ მერცხლები და უფრო მეტად ჰკლებდნენ ბუდის პირს, რომელიც სულ უფრო-დაუფრო ვიწროვდებოდა.

ერთხანს კიდევ ჩანდა ბელურას კისერი, მერე ნისკარტი, მერე თავი, ბოლოს არაფერი აღარ ჩანდა. მერცხლებმა მთლად ამოლესეს ბუდის პირი და შიგ ჩაამწყვდიეს ბელურა. შემდეგ გაფრინდნენ და სახლის ირგვლივ სტვენა-ჭიკჭიკით დაიწყეს ტრიალი.

თარგმანი **სავლე აბულაძისა**

Великий русский писатель

постепенных переходов от одних впечатлений, переживаний, к другим. Отрицание силы разума, противопоставление ему интуиции, характерные для Толстого начиная с 60 годов, порождены не только отрицанием идей революционной демократии, но и противопоставлением этим идеям мира непосредственной, близкой к природе жизни патриархального крестьянства.

Наташа Ростова «не удостаивает быть умной» и в этом ее прелесть. Прелестна своей наивностью и Китти, и ей удается правильнее построить свою жизнь, чем умной Анне, когда ей приходится наблюдать семейную жизнь Облонских.

Самые «блаженные минуты» для Левина — это, когда он отдавался наслаждению бездумного физического труда, слиянию с народом, с его жизнью, близкой к природе.

В «Войне и мире» основная сила — народ с его высоким героическим патриотизмом. Симпатии Толстого к действующим лицам определяются их близостью к народу—правду жизни и Андрей Волконский, и Пьер находят в обстановке народной войны, но и в «Войне и мире», и в «Анне Карениной» Толстой все еще верит в осуществление идеалов добра и справедливости без отказа от «господского» положения.

К концу семидесятых годов Толстой приходит к мысли о недопустимости деления общества на народ и не народ, к мысли о настоятельной необходимости устранить это деление.

Толстой отрицает героя-индивидуалиста, воплощающего идеал эпохи созревания капитализма. Наполеон в своем самообольщении и самолюбовании смешон и жалок, и несмотря на то, что портрет его явно тенденциозен, он убедителен, точно также убедителен народный полководец Кутузов, в представлении народа «свой», глубоконациональный воспитанник суворовской школы.

С огромной силой протеста выразил Толстой в своих произведениях неприятие устоев собственнического общества.

Отрицательная сторона жизни была теперь для Толстого не в моральной несостоятельности отдельных представителей господствующего общества, а в самом построении этого общества.

В романе «Воскресенье» Толстой обличает всю государственную систему и весь моральный уклад современного общества — лицемерие церкви, фальшь всей общественной и частной жизни.

«Живой труп», «Хаджи-Мурат», «После бала» раскрывают глубочайшие противоречия собственнического общества, эксплоатацию народа, издевательство над ним.

Самый отказ Толстого от творчества в последние годы жизни отражает отрицание презираемого им общества.

Уход из дому, отказ от привычных норм быта накануне смерти со страшной силой вскрывают его неудовлетворенность проповедью смирения и всепрощения.

Могучие силы жили в великом человеке и проявлялись в его мучительных исканиях истинного пути, в радостных восприятиях величия и красоты мира, наслаждениях творчеством.

«Умер Толстой и отошла в прошлое дореволюционная Россия, слабость и бессилие которой выразились в философии, обрисованы в произведениях гениального художника. Но в его наследстве есть то, что не отошло в прошлое, что принадлежит будущему. Это наследство берет и над этим наследством работает российский пролетариат».

Этими словами Ленин подчеркивает и то, что Л. Н. Толстой в своем творчестве отразил целую эпоху прошлого и то, что он поставил проблемы, решение которых принадлежит будущему.

доц. М. Г. БАЙСОГОЛОВА

სურათებზე (ზემოდან):

1. სტუდენტები ათვალიერებენ აგრეგატის რეგულატორის მუშაობას;
2. ხრამჰეს I-ის ჰიდროელექტროსადგურის ინჟინერი დავით გარსიაშვილი (მარცხნიდან მეხამე) სტუდენტებს აცნობს ჰესის სქემას.
3. ჰიდროაერომექანიკის კაბინეტის ლაბორანტი ო. წილოსანი (მარჯვნიდან პირველი) სტუდენტებს აცნობს ხრამჰეს I-ის ერთ-ერთი დანადგარის მუშაობას.

ახალგაზრდა მწერალთა წრეში

ლ. ჭავჭავაძის ლექსების განხილვა

10 ნოემბერს ახალგაზრდა მწერალთა წრის მორიგ სხდომაზე მოეწყო ლ ი ა ჭ ა ვ ჭ ა ვ ა ძ ი ს ლექსების კითხვა-განხილვა. ავტორმა წაიკითხა 40 ლექსი. წაკითხული ლექსების უმრავლესობამ ყურადღება და მოწონება დაიმსახურა.

რეცენზენტებმა — გოგი ჩარკვიანმა და თამაზ კვაჭანტირაძემ აღნიშნეს, რომ ლია ჭავჭავაძე ნიჭიერი დამწყები პოეტი ქალია, მისი ლექსები ხასიათდებიან ორიგინალობით, პოეტური ფორმის ძიებით, სითბოთი და სინაზით. ამასთან, რეცენზენტებმა ილაპარაკეს იმ ნაკლოვანებებზე, რაც ლია ჭავჭავაძის ლექსებს გააჩნიათ: ახალგაზრდა შემოქმედი ჯერ კიდევ განიცდის სხვა პოეტების გავლენას, ზოგჯერ პოეტი ფორმის სრულ უგულებელყოფამდე მიდის, ზედმეტად ტვირთავს ლექსს უცხო სიტყვებით, ხშირად წერს იმაზე, რაც არ უნახავს, არ უგრძვნია და არ განუცდია.

ლია ჭავჭავაძის ლექსების განხი[ლ]ვაში მონაწილეობა მიიღეს პენსიო[ნე]რმა მასწავლებელმა დესპინე ხუ[...] ძემ, რომელიც სტუმრად იყო ამ სხდ[ო]მაზე, ლალი ნიკოლაძემ, გიგლა ს[...] შვილმა და გოგი ყამარაულ[მა]. მათ დადებითად შეაფასეს ლია ჭავ[ჭა]ვაძის ლექსები, განსაკუთრებით მ[ო]წონეს რამდენიმე მათგანი და გამო[თქ]ვეს კრიტიკული შენიშვნებიც.

წრის სხდომის მუშაობა შეაჯ[ამა] დოც. ტარიელ კვანჭილაშვილმა. [მან] ილაპარაკა ლია ჭავჭავაძის ლექსებ[ზე], აღნიშნა მათი ორიგინალობა და ნიჭ[იე]რება, აგრეთვე მიუთითა პოეტს ცა[ლ]კეულ ნაკლოვანებებზე და გააკრიტ[იკა] რეცენზენტებისა და მოკამათეების ზ[ო]გიერთი მოსაზრება.

დასასრულ, ლია ჭავჭავაძემ მა[დ]ლობა გადაუხადა წრეს მისი ლექსებ[ის] საქმიანი განხილვისათვის და გაიზია[რა] რამდენიმე კრიტიკული შენიშვნა.

ა. ელიზბარაშვი[ლი]

ექსკურსია ხრამის ელექტროსადგურში

გასულ კვირას ჩვენი უნივერსიტეტის მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის ჰიდროაერომექანიკის სპეციალობის IV—V კურსების სტუდენტებმა სასწავლო ხასიათის ექსკურსია მოაწყეს ხრამის ჰიდროელექტროსადგურში (ხრამჰესი I) დოც. ს. მეუნარგიას ხელმძღვანელობით.

სტუდენტებმა დაათვალიერეს ხრამის წყალსაცავი, ჰესის სისტემაში შემავალი მთელი რიგი ჰიდროტექნიკური ნაგებობანი, გაეცნენ ელექტროსადგურის მუშაობის ჰიდრავლიკურ სქემას.

ხრამჰესი I-დან ექსკურსანტები გაემგზავრნენ ხრამჰეს II-ის მშენებლობაზე, სადაც მათ დიდი ინტერესით დაათვალიერეს ჰესის სამშენებლო უბნები.

ამრიგად სტუდენტებმა ნახეს, როგორც მომუშავე ჰიდროელექტროსადგური ხრამჰესი I, ისე ის გრანდიოზული მშენებლობა, რომელსაც ეწევა ხრამჰესი II-ის სამშენებლო კოლექტივი.

ჩატარებულმა ექსკურსიამ დიდი სარგებლობა მოუტანა სტუდენტებს საკუთარი ცოდნის გაღრმავებაში, საშუალება მისცა რა მათ ახლოს გაცნობოდნენ თანამედროვე მოწინავე ტექნიკის მიღწევებს.

ტექსტი და ფოტო **ზ. რუსიასი**

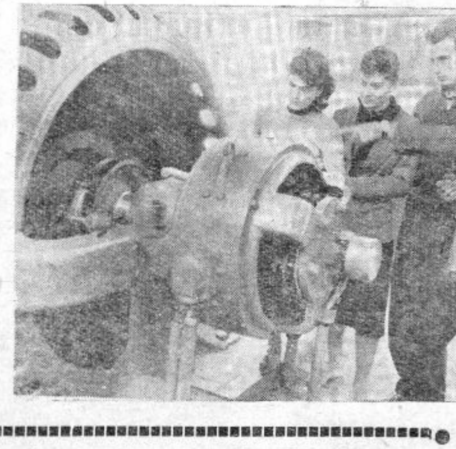

სპორტის ამბები

თბილისის საიუბილეო სპარტაკიადის საბოლოო შედეგები

16 ოქტომბრიდან ქალაქის სპორტულ ბაზებზე მიმდინარეობდა ქ. თბილისის უმაღლესი სასწავლებლების საიუბილეო სპარტაკიადა (II ეტაპი) სპორტის 20 სახეობაში. ძირითადი მიზანი აღნიშნული შეჯიბრებისა იყო პირველი და მეორე ადგილების გამოვლინება (ცალკეული სახეების მიხედვით), რომლებსაც უფლება ენიჭებათ მიიღონ მონაწილეობა საიუბილეო სპარტაკიადის დასკვნით ეტაპში.

საინტერესო, დაძაბული ბრძოლა საპრიზო ადგილებისათვის, ძირითადად, წარიმართა უნივერსიტეტის, ფიზკულტურის ინსტიტუტისა და პოლიტექნიკური ინსტიტუტის გუნდებს შორის.

აღნიშნულ შეჯიბრებაში ჩვენი უნივერსიტეტის გუნდებმა დადებით შედეგებს მიაღწიეს. სპარტაკიადის პროგრამაში შემავალი 20 სპორტული სახეობიდან 14-მა გუნდმა (8 პირველი ადგილი და 6 — მეორე) მოიპოვა უფლება სპარტაკიადის დასკვნით ნაწილში მონაწილეობისა. ამათთან ერთად, ფინალურ შეჯიბრებაში ბრძოლას გააგრძელებს ფიზკულტურის ინსტიტუტის 13 და პოლიტექნიკური ინსტიტუტის 7 გუნდი. საიუბილეო სპარტაკიადაში მონაწილე ჩვენი გუნდებიდან განსაკუთრებით თავი გამოიჩინეს კალათბურთელმა, ფრენბურთელმა და ველოსიპედისტმა ქალებმა; მოფარიკავეებმა, ტანმოვარჯიშეებმა, მსროლელებმა, სამბისტებმა და სხვა. ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ საიუბილეო სპარტაკიადაში მონაწილე გუნდებიდან ყვე[ლა] როდი იბრძოლა თავისი [...] სამლებლობით. მაგ., ნიჩბ[ოსა]ნობაში უნივერსიტეტის [...]რებ გუნდს შეეძლო [...]რე საპრიზო ადგილის [მო]პოვება, მაგრამ ფილოლოგ[იის] ფაკულტეტის II კურსის სტ[უ]დენტების—ზანდუკელისა და [...]ნაშვილის, აგრეთვე ფიზი[კის] ფაკულტეტის II კურსის სტ[უ]დენტის ბოგატელოს მხრივ [შე]ჯიბრებისადმი უპასუხისმგებ[ლო] დამოკიდებულებამ განაპირო[ბა] ნიჩბოსნობის გუნდის არა[და]ხარბიელო შედეგი (IV ადგილი).

ასევე ითქმის ფიზიკის ფაკუ[ლ]ტეტის V კურსის სტუდე[ნტ]ზე ნ. მეტრეველზე (მძლეოსა[ნი]), იურიდიული ფაკულტეტის [...] კურსის სტუდენტ ა. სიხარულ[ი]ძეზე (მოჭიდავე), რომლებმ[აც] არ ისურვეს გვერდში ამო[დ]გომოდნენ თავიანთ ამხანაგ[ებს] და დაეცვათ ჩვენი უნივერ[სი]ტეტის სპორტული ღირსება. [აღ]ნიშნული სტუდენტების უღი[რ]სი საქციელი შესაბამისი ფ[ა]კულტეტების ხელმძღვანელო[ბის] მსჯელობის საგანი უნდა გ[ახ]დეს.

ამჟამად უკვე დაიწყო სა[ქა]ლაქო სპარტაკიადის დასკვ[ნი]თი ეტაპი, რისთვისაც ჩვე[ნი] სპორტული გუნდები, ძირი[თა]დად, დაკომპლექტებული არი[ან].

საჭიროა უნივერსიტეტის ნ[აკ]რებმა გუნდებმა კიდევ უფ[რო] მეტი მონდომებით ჩაატარ[ონ] ფინალური შეჯიბრებები, რა[თა] სასურველ შედეგებს მიაღწიონ.

კ. ზაუტაშვილი

ფიზაღზრდისა და სპორტის [კა]თედრის გამგე.

ქალაქის პირველობის ნახევარ ფინალში

ამჟამად საქართველოს რესპუბლიკურ საჭადრაკო კლუბში მიმდინარეობს თბილისის პირველობის ნახევარფინალი ჭადრაკში შვეიცარული სისტემით. შეჯიბრება, რომელშიაც ქალაქის 55 უძლიერესი მოჭადრაკე იღებს მონაწილეობას, გადამწყვეტ ფაზაში შედის. უკვე გამოიყო ლიდერთა ჯგუფი, რომელიც ფინალში მონაწილეობის პრეტენზიას აცხადებს.

უნდა აღინიშნოს, რომ ტურნირის [ლი]დერთა ჯგუფში შედიან ჩვენი [უნი]ვერსიტეტის წარმომადგენლები—ა. [...]რელიშვილი, ვ. არნშტეინი და მ. [...]ლიძე.

რედაქტორი ირ. ვეშაპიძე

უძველესი უნივერსიტეტი

უძველეს უნივერსიტეტად მსოფლიოში მიჩნეული იყო მეთორმეტე საუკუნის ევროპის უმაღლესი სასწავლებლები. მაგრამ ამაზე ადრე, მეთერთმეტე საუკუნეში, მაროკოში უკვე შექმნილი იყო უნივერსიტეტი, რომელიც დააარსა ქალაქ ფერსეს მცხოვრებმა მდიდარმა ქალმა ფატა კერუანელმა.

მაროკოს უნივერსიტეტი აზიისა და ევროპის ქვეყნების ცოდნის ერთადერთ კერად ითვლებოდა. ცოდნის შესაძენად აქ მოდიოდნენ ეგვიპტელები, ტუნისელები, არაბები, ფრანგები, ინგლისელები, ინდოელები...

პირველ ხანებში მას ფერსეს უნივერსიტეტი ეწოდებოდა, რადგან იგი ქალაქ ფერსეში იყო აგებული.

მაროკოს უნივერსიტეტში სწავლობდა დაახლოებით ათასამდე სტუდენტი. სწავლის ხანგრძლივობა ოთხიხუთი წელი იყო. უნივერსიტეტის სტუდენტებს შორის ბევრი იყო როგორც უცხოეთიდან ჩამოსული, ისე ადგილობრივი ღარიბი, უპატრონო... მათს დემოკრატიულ მოთხოვნებს, უნივერსიტეტის ახალი რექტორის დანიშვნის დროს, ანგარიშს უწევდნენ თვით მაროკოს სულთანებიც კი.

მაროკოს უნივერსიტეტი დიდი პოპულარობით სარგებლობდა დასავლეთში, აქ ასწავლიდნენ ღვთისმეტყველებას, წინასწარმეტყველებას, ასტრონომიას, მათემატიკას, სამართლის მეცნიერებას. უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულებს ენიჭებოდათ კანონმდებლის ხარისხი. უნივერსიტეტს ჰქონდა ბიბლიოთეკა, სადაც მრავალი ათასი ტომი წიგნი ინახებოდა სხვადასხვა ენებზე. ბიბლიოთეკაში გამოფენილი იყო გეოგრაფიული რუკები. ბიბლიოთეკით სარგებლობდნენ როგორც სტუდენტები, ისე უნივერსიტეტის მასწავლებლებიც.

მაროკოს უნივერსიტეტი დღესაც არსებობს.

ამა წლის ოქტომბერში, ქალაქ ფერსეში, სადაც ეს უნივერსიტეტია, ზეიმით იქნა აღნიშნული მსოფლიოში უძველესი უნივერსიტეტის დაარსების 1 100 წლისთავი.

ქალაქ ფერსეში, უნივერსიტეტის საიუბილეო დღეებში, ზეიმში მონაწილეობის მისაღებად ჩავიდნენ უცხოეთის 16 ქვეყნის წარმომადგენლები, სხვადასხვა ქვეყნების დიპლომატიური დელეგაციები, კულტურის მოღვაწეები და თვით მაროკოს მეფე — მოჰამედ მეხუთე მთავრობის წევრებითურთ.

უკანასკნელ დრომდე მაროკოს უნივერსიტეტი ფაქტიურად იყო უმაღლესი სასულიერო სემინარია. 1957 წელს მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება უნივერსიტეტის რეორგანიზაციის შესახებ, რათა იგი შეეფერებოდეს მეცნიერების თანამედროვე მოთხოვნებს.

მაროკოს უნივერსიტეტის 1 100 წლის საიუბილეო დღეებში მიღებულ იქნა მრავალი ღონისძიება, რომელთა განხორციელება ესოდენ საჭიროა მაროკოს კულტურისა და ეკონომიკის განვითარებისათვის.

მიხეილ ჩაგუნავა,

ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი.

რედაქციის მისამართი: ქ. თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტელეფონი 2—88—84

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი № 1, ტირაჟი 2 000 უე 05760